

NVAO NEDERLAND

TOETS NIEUWE OPLEIDING
HBO-BACHELOR
ONDERNEMERSCHAP
IVA Driebergen

ADVIESRAPPORT

Mei 2026

Inhoud

1	Procedure TNO.....	3
2	Nieuwe opleiding.....	4
2.1	Algemene gegevens.....	4
2.2	Profiel.....	4
2.3	Panel.....	4
3	Oordeel.....	5
4	Sterke punten.....	6
5	Aanbevelingen.....	7
6	Beoordeling.....	8
6.1	Standaard 1: Beoogde leerresultaten.....	8
6.2	Standaard 2: Onderwijsleeromgeving.....	11
6.3	Standaard 3: Toetsing	15
6.4	Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	17
6.5	Standaard 5: Voorzieningen	17
6.6	Standaard 6: Kwaliteitszorg.....	18
6.7	Graad.....	19
	Afkortingen.....	20

1 Procedure TNO

Om erkenning door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) te verkrijgen, moet een nieuwe opleiding met succes de procedure toets nieuwe opleiding (TNO) doorlopen. Alleen na deze kwaliteitstoets kan de onderwijsinstelling de wettelijk beschermde getuigschriften of diploma's voor de opleiding uitreiken.

De procedure voor een nieuwe opleiding is iets anders dan voor bestaande opleidingen die al zijn geaccrediteerd. Een TNO is een *plan*beoordeling. Na accreditatie valt ook de nieuwe opleiding onder de reguliere accreditatieprocedure.

Een NVAO-panel van deskundigen toetst de kwaliteit van de nieuwe opleiding tijdens een locatiebezoek aan de universiteit of hogeschool. Een discussie tussen 'peers' vormt de basis van de beoordeling en resulteert in een adviesrapport. Informatie over de invulling van het locatiebezoek en een overzicht van het bestudeerde materiaal zijn op te vragen bij de NVAO.

De beoordeling is gebaseerd op de standaarden zoals omschreven in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' van de NVAO (Staatscourant 2024, nr. 6405). Deze plantoetsing geldt voor instellingen zonder een erkenning instellingstoets kwaliteitszorg (ITK). Het panel geeft een gemotiveerd oordeel over de standaarden op een driepuntsschaal: voldoet, voldoet ten dele, of voldoet niet. Vervolgens formuleert het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding, eveneens op een driepuntsschaal: positief, positief onder voorwaarden, of negatief.

Dit adviesrapport bevat de bevindingen, overwegingen en oordelen van het panel, evenals de sterke punten en aanbevelingen. Op basis van dit rapport neemt de NVAO een accreditatiebesluit. Een beknopt adviesrapport is eveneens beschikbaar. De NVAO publiceert beide rapporten.¹

Meer informatie over de NVAO-werkwijze en de TNO-procedure is te vinden op www.nvao.net.

¹ <https://www.nvao.net/nl/besluiten>

2 Nieuwe opleiding

2.1 Algemene gegevens

Instelling	: IVA Driebergen
Opleiding	: Hbo bachelor Ondernemerschap
Variant(en)	: Voltijd
Graad	: Bachelor of Science
Afstudeerrichtingen	: Niet van toepassing
Locatie(s)	: Driebergen
Studieomvang	: 240 EC ²

2.2 Profiel

IVA Business School (verder: de instelling) is een familiebedrijf dat sinds 1930 actief is en oorspronkelijk is gestart als opleidingsinstituut voor de autohandel. Door de jaren heen is de focus verbreed en momenteel biedt de instelling hbo-opleidingen business management aan op het gebied van automotive, innovation, nautisch en vastgoed. Daarnaast verzorgt de instelling een aantal mbo-opleidingen op het gebied van automotive en nautisch en diverse trainingen.

De kernwaarden van de particuliere instelling zijn ondernemend, betrokken, gedisciplineerd en representatief. Deze waarden vormen de basis voor het onderwijs en de omgang met studenten, docenten en externe partners. De missie van de instelling is het aanbieden van intensief en persoonlijk onderwijs waarin studenten zowel commercieel als technisch worden opgeleid. Het doel is studenten te begeleiden naar succes, niet alleen als professional, maar ook als mens. Door een kleinschalige, gestructureerde en persoonlijke aanpak streeft de instelling naar de ontwikkeling van zelfkennis en een zakelijke, representatieve attitude bij studenten. Hierbij hecht de instelling grote waarde aan een nauwe samenwerking met het bedrijfsleven en het opbouwen van een levenslang professioneel netwerk.

2.3 Panel

Samenstelling

1. dr. Roland van der Poel MBA (voorzitter), directeur Rotterdam Academy, Hogeschool Rotterdam
2. Eric van Gennip BA (lid), hogeschooldocent Bachelor Business Innovation en Ad Ondernemerschap en Retail Management, Avans Hogeschool
3. Jeroen Kok MEd (lid), hogeschooldocent Ondernemerschap en Retail Management, Hogeschool Utrecht
4. Claire Louise La Pierre (student-lid), student Bacheloropleiding Logistics Management, Hogeschool Windesheim

Ondersteuning

- Mr. Chantal Verwey, secretaris
- Manuel Kleijmeer, NVAO-beleidsmedewerker en procescoördinator

Locatiebezoek

Driebergen, 13 april 2026

² European Credits

3 Oordeel

Het NVAO-panel oordeelt positief over de kwaliteit van hbo-bacheloropleiding Ondernemerschap van IVA Business School. De opleiding voldoet aan alle standaarden van het NVAO-kader voor instellingen zonder erkenning instellingstoets kwaliteitszorg.

De hbo-bacheloropleiding Ondernemerschap richt zich op de brede context van ondernemerschap en heeft als expliciet doel zowel ondernemers als ondernemende managers op te leiden. Daarbij is er specifieke aandacht voor sectoren waarin ondernemerschap, technologie en klantbeleving samenkomen. Het curriculum is opgebouwd volgens de levenscyclus van een onderneming. In het eerste jaar oriënteren studenten zich op ondernemerschap. In het tweede jaar ligt de focus op het daadwerkelijk starten van een bedrijf, gevolgd door opschaling in het derde jaar. Het vierde jaar staat in het teken van afstuderen.

De opleiding is duidelijk vormgegeven vanuit de IVA-kernwaarden en de IVA-onderwijsvisie en kenmerkt zich door een sterke praktijkgerichtheid. Er wordt effectief gebruikgemaakt van het sterke ondernemende IVA-netwerk. Studenten zijn vanaf het eerste jaar actief in de praktijk, bijvoorbeeld door mee te lopen met een ondernemer. De opleiding is er expliciet op gericht dat studenten een eigen onderneming starten. Een aantal studenten met een goed ondernemingsplan krijgt daarbij een fysieke ruimte aangeboden om hun bedrijf te runnen. Het panel is positief over de opbouw van het programma maar ziet nog wel mogelijkheden om de samenhang en integratie van de vakken te versterken en duidelijker aan te geven hoe de student aan de leeruitkomsten werkt. De toetsing is doordacht en kent voldoende variatie in toetsvormen en het panel heeft vertrouwen in het functioneren van de examencommissie. De kwaliteitszorgcyclus van de instelling is vooral informeel van aard en functioneert in de kleinschalige context van de instelling en het panel doet de instelling de aanbeveling om deze kwaliteitszorgcyclus verder te formaliseren. IVA Business School introduceert een aantrekkelijke opleiding. Het panel concludeert dat de opleiding aan de standaarden voldoet.

Standaard	Oordeel
1 Beoogde leerresultaten	Voldoet
2 Programma; oriëntatie	Voldoet
3 Programma; inhoud	Voldoet
4 Gerealiseerde leerresultaten	Niet van toepassing
5 Voorzieningen	Voldoet
6 Kwaliteitszorg	Voldoet
Eindoordeel	Positief

4 Sterke punten

Het panel constateert de onderstaande sterke punten:

1. IVA-netwerk en praktijkgerichtheid – de opleiding is praktijkgericht en maakt hierbij goed gebruik van het sterke ondernemende IVA-netwerk.
2. Aansluiting op IVA-kernwaarden – het curriculum is zichtbaar gebouwd op de IVA-kernwaarden en sluit goed aan op de IVA-onderwijsvisie.
3. Docententeam – het docententeam heeft veel expertises en een sterke praktijkgerichtheid.
4. Studentbegeleiding – de begeleiding is intensief en persoonlijk.
5. Huisvesting en voorzieningen – de huisvesting en voorzieningen bieden ruimte voor de ontwikkeling van het ondernemerschap.

5 Aanbevelingen

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de opleiding doet het panel een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het positieve oordeel over de kwaliteit van de opleiding.

1. Visie op ondernemerschapsonderwijs – Verwoord de didactische visie op ondernemerschapsonderwijs in relatie tot de leeruitkomst Ondernemende mindset. Maak duidelijk wat een ondernemende mindset inhoudt en wat de concrete eigen invulling hiervan is aansluitend op de visie van de instelling, hoe dit didactisch terugkomt in het ondernemerschapsonderwijs en hoe studenten per jaar werken aan deze leeruitkomst.
2. Innoveren – Concretiseer de leeruitkomst Innoveren. Maak duidelijk wat deze leeruitkomst inhoudt en hoe studenten hier per jaar naartoe werken.
3. Samenhang en integratie – Versterk de samenhang en integratie van de vakken in relatie tot de leeruitkomsten.
4. Kwaliteitszorgcyclus – Formaliseer de werkwijze van de kwaliteitszorgcyclus. Maak inzichtelijk hoe de evaluaties plaatsvinden, documenteer de uitkomsten van de evaluaties en leg vast hoe afstemming en terugkoppeling plaatsvinden. Neem in deze formalisering ook de rol, taakopvatting en positionering van de curriculumcommissie mee.

6 Beoordeling

6.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen. (Met aanvullende aspecten voor instellingen zonder erkenning ITK)

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Aanleiding en profilering

Het panel is positief over de gekozen profilering van de opleiding. Het panel merkt uit de gesprekken met het management en het werkveld en het informatiedossier dat de opleiding is afgestemd op de ontwikkelingen in het werkveld en dat de instelling goed zicht heeft op de groeisectoren waar de opleiding zich op richt. Het management verwoordde de aanleiding en meerwaarde van de opleiding helder door aan te geven dat zij met het bestaande aanbod een potentiële doelgroep niet bereikt. Doordat het bestaande aanbod zich richt op ondernemerschap binnen een bepaalde branche (automotive, nautisch of vastgoed), bereikt de instelling niet de groep studenten die wel wil ondernemen, maar niet (specifiek) in deze branche. Daarbij heeft het management door de recentelijk gestarte opleiding Innovation & Business Management gemerkt dat er een bredere belangstelling is voor een opleiding Ondernemerschap. Zo zag het management dat de opleiding Innovation & Business Management meer vrouwelijke studenten trekt, een trend die het management ook bij de opleiding Ondernemerschap hoopt voort te zetten. De instelling richt zich van oudsher op studenten uit ondernemersgezinnen.

De opleiding Ondernemerschap omvat de brede context van ondernemerschap en is expliciet gericht op het opleiden van ondernemers en ondernemende managers, met aandacht voor groeisectoren waarin ondernemerschap, technologie en klantbeleving samenkomen, zoals: “Vastgoed & PropTech, digital entrepreneurship, ondernemende hospitality & events en premium customer experience”. De focus op deze groeisectoren heeft de instelling afgestemd met het beroepenveld en wordt ondersteund door het beroepenveld, blijkt uit het informatiedossier.

Ook het gesprek met studenten bevestigt, volgens het panel, de meerwaarde van de opleiding. Het panel sprak met vier studenten die de opleiding Automotive & Business Management en Nautisch & Business Management volgen. Zij vertelden allen over hun eigen ondernemingsplan en de uitoefening van hun eigen bedrijf, dat geen raakvlakken heeft met automotive of nautisch. Een student gaf hierbij aan gekozen te hebben voor de opleiding zonder interesse te hebben in automotive of nautisch en dat deze branche “voor lief” genomen was.

Beoogde leerresultaten

De instelling baseert zich voor de beoogde leerresultaten op het landelijk opleidingsprofiel Ondernemerschap en Retail Management. In dit landelijk opleidingsprofiel wordt ondernemerschap breed ingevuld. De ambitie is om studenten te stimuleren de principes van ondernemerschap en ondernemend vermogen in uiteenlopende contexten toe te (laten) passen. Daarbij ligt de nadruk op persoonlijke ontwikkeling, creativiteit, samenwerking, inlevingsvermogen, actiegerichtheid en zelfredzaamheid. Door initiatief te nemen leren studenten kansen te zien en te benutten, zoals bij meervoudige waardecreatie, innovatie, het oplossen van complexe vraagstukken en het starten van een eigen onderneming.

Volgens het landelijk opleidingsprofiel leidt een opleiding Ondernemerschap studenten op die zowel zelf willen ondernemen als studenten die hun ondernemende identiteit willen inzetten in andere functies binnen de retailomgeving. Afgestudeerden van een bacheloropleiding Ondernemerschap en Retail Management zijn beroepsbeoefenaars die op tactisch en strategisch niveau denken en handelen. Zij leveren een bijdrage aan de inrichting en aansturing van ondernemingen, zijn stuwend in innovatie en bepalen mede de visie en richting van de organisatie. Zij dragen verantwoordelijkheid voor de bedrijfsvoering of vervullen een adviesrol, bijvoorbeeld op het hoofdkantoor.

Uit dit landelijk opleidingsprofiel blijkt dat “een ondernemende mindset” het centrale uitgangspunt is voor klant- en resultaatgericht handelen. Het onderwijs ondersteunt studenten bij het ontwikkelen van kwaliteiten die deze mindset versterken. Voorbeelden hiervan zijn het bedenken van creatieve oplossingen, het nemen van initiatief, het verbinden van partijen, interdisciplinair denken, het werken aan meervoudige waarde en het belang van een leven lang ontwikkelen. Door leren en ervaren, ontwikkelen studenten ondernemend gedrag en leren zij omgaan met onzekerheid en tegenslagen. Dit is vertaald in de leeruitkomst *Ondernemende mindset* waarin het draait om het kennen van jezelf als mens en ondernemer, het volgen van maatschappelijke en technologische ontwikkelingen, het tonen van authentiek leiderschap en het vermogen om te experimenteren en wendbaar te zijn. Reflectie, regie op het eigen leerproces en doorzettingsvermogen maken hier onderdeel van uit.

Rondom de leeruitkomst *Ondernemende mindset* zijn de volgende vijf aanvullende leeruitkomsten geformuleerd in het landelijk opleidingsprofiel:

- De leeruitkomst *Innoveren* richt zich op het vanuit een eigen visie actief zoeken naar kansen voor innovatie, het inzetten van probleemoplossend vermogen en creatieve methoden en het ontwikkelen van ideeën die leiden tot meervoudige waarde, in samenwerking met stakeholders en met gebruik van technologie.
- De leeruitkomst *Waardecreatie* gaat over het anticiperen op wensen en behoeften van klanten en stakeholders en op (inter)nationale ontwikkelingen, en het op ethische wijze vertalen hiervan naar onderscheidende oplossingen die meervoudige waarde creëren. Ook hoort hierbij het in staat zijn om de doelgroep te overtuigen van de toegevoegde waarde.
- De leeruitkomst *Samenwerken en netwerken* richt zich op het opbouwen en onderhouden van een multidisciplinair netwerk om waarde te creëren en op het effectief samenwerken met oog voor belangen van anderen, interculturele sensitiviteit en het toepassen van passende communicatiestrategieën.
- De leeruitkomst *Managen en organiseren* beschrijft het overzien van de organisatie en keten, het stellen van prioriteiten en het verantwoord uitvoeren van de bedrijfsvoering met passende tools en technieken.
- De leeruitkomst *Onderzoek en analyse* betreft het methodisch en verantwoord onderzoeken van complexe vraagstukken, gericht op nieuwe inzichten en oplossingen.

Uit het informatiedossier blijkt dat de instelling deze leeruitkomsten uit het landelijk opleidingsprofiel Ondernemerschap en Retail Management ongewijzigd heeft overgenomen. In dit landelijk opleidingsprofiel zijn deze leeruitkomsten gekoppeld aan de Dublin-descriptoren en het EQF- en NLQF-raamwerk en op basis hiervan stelt het panel dat de beoogde leerresultaten passen bij het bachelor niveau. De hbo-oriëntatie ziet het panel terug in de koppeling tussen theorie en praktijk die in de opleiding centraal staat, doordat studenten vanaf de start van de opleiding in de praktijk werkzaam zijn (zie verder standaard 2). Ook heeft het panel voor de hbo-oriëntatie gekeken naar de manier waarop de opleiding onderzoek vormgeeft. Het panel leidt uit de gesprekken af dat de instelling nog geen samenhangende visie op onderzoek heeft. Onderzoek lijkt gefragmenteerd terug te komen in verschillende vakken. Het panel adviseert om de onderzoekslijn meer samenhangend en zichtbaar in het curriculum te verankeren. Verder leest het panel dat de leeruitkomsten periodiek geëvalueerd zullen worden in de evaluatiecyclus van de instelling waarin docenten en de

beroepenveldcommissie deelnemen. Ook heeft de instelling het voornemen om aansluiting te zoeken bij het landelijk opleidingsoverleg Ondernemerschap en Retail Management om op deze wijze betrokken en actueel te blijven.

Beroepenveld

Het werkveld is vanaf het begin betrokken bij de ontwikkeling van de opleiding, in een vooral toetsende en adviserende rol, zo begrijpt het panel uit het gesprek met het werkveld. In de voorbereidende bijeenkomsten heeft het werkveld onder meer aandacht gevraagd voor een representatief en breed perspectief op de vastgoedsector, een praktijkgerichte en pragmatische invulling van het onderwijs, het belang van AI en cybersecurity en het opbouwen van duurzame klantrelaties. Het werkveld is positief over de opbouw van de opleiding.

Het panel maakt uit het gesprek op dat de instelling nog geen concrete afspraken heeft gemaakt met de afgevaardigden uit het werkveld over hun verdere betrokkenheid bij de opleiding. De afgevaardigden hebben wel de intentie uitgesproken om betrokken te blijven bij de opleiding. Het panel is positief over de betrokkenheid van het werkveld. Het management heeft bevestigd deze betrokkenheid verder te willen formaliseren in een nog op te richten beroepenveldcommissie voor deze opleiding. Het panel benadrukt het belang van de realisatie van dit voornemen.

Internationale context

Docenten geven aan dat internationalisering vanaf de start zichtbaar is in het curriculum, onder andere in vakken als International Business. Studenten nemen deel aan internationale bedrijfsbezoeken, zoals aan ASML, en aan studiereizen, waaronder de reis naar China.

Aansluiting op het profiel van de instelling en de onderwijsvisie

Het panel merkt dat de instelling sterk inzet op onderwijs vanuit de IVA-kernwaarden en een duidelijke praktijkgerichtheid. De kernwaarden van de instelling 'ondernemend, betrokken, gedisciplineerd en representatief' ziet het panel vooral terug in de manier hoe het curriculum is opgebouwd (structuur en discipline zijn de norm) en de verwachtingen die de instelling van de studenten heeft (onder meer; voorbereid naar de lessen komen, aan de regels houden, representatief gekleed in pak). De opleiding sluit aan op de onderwijsvisie "Born Global, Act Local" waarin het erom draait dat studenten ondernemerschap leren te verbinden met internationale ambitie en lokale relevantie. Kenmerken zijn leren door te doen, het inzetten van rolmodellen, het benutten van het ondernemende IVA-netwerk en deelname aan challenges. Het panel herkent deze elementen in de gesprekken met studenten, docenten en management. Genoemd worden onder meer het actief benutten van het netwerk, internationale bedrijfsbezoeken zoals aan ASML, het binnenhalen van externe expertise, bezoeken aan lokale bedrijven en het opzetten van eigen bedrijven door studenten met zowel lokale als internationale connecties.

Afrondend komt het panel tot het oordeel 'voldoet' op standaard 1. Het panel waardeert het gekozen profiel van de opleiding en vindt het een kracht dat de kernwaarden van de instelling zo nadrukkelijk naar voren komen in de opleiding. De beoogde leerresultaten passen bij het bachelor niveau en uit de praktijkgerichtheid van de opleiding blijkt de hbo-oriëntatie. Ook ziet het panel dat de opleiding aansluit bij de verwachtingen van het beroepenveld en dat het beroepenveld betrokken is. Het panel benadrukt het belang van de formalisatie van de beroepenveldcommissie, die op korte termijn van start gaat. Het panel is voorts positief over de manier waarop de instelling aandacht besteedt aan internationalisering door onder andere de reizen naar het buitenland maar vooral ook door de internationale contacten met het werkveld. Onderzoek ziet het panel wel terugkomen in het onderwijs, maar dit lijkt nog gefragmenteerd, vandaar het advies om de onderzoeksleerlijn meer samenhangend en zichtbaar in het curriculum te verankeren. Tot slot ziet het panel mogelijkheden om de inhoudelijke profilering van de opleiding verder te verscherpen, zonder afbreuk te doen

aan de kernwaarden van de instelling. Uit de gesprekken werd duidelijk dat de opleiding zich vooral onderscheidt van andere opleidingen Ondernemerschap door de IVA-kernwaarden die de student zich eigen maakt. Uit alle gesprekken blijkt dat deze kernwaarden echt in het DNA van de instelling zitten en dat iedereen hier de meerwaarde van ervaart. Ook studenten zelf beamen het profijt dat zij hebben gehad van de discipline, het jezelf kunnen verkopen en in de markt zetten en het IVA-netwerk. Het panel ziet deze cultureel bepaalde uitgangspunten als een kracht van de instelling. Tegelijkertijd kan de instelling – met behoud van deze kernwaarden – in de inhoud van het curriculum “*wat meer met de tijd meegaan*”, zoals studenten zeiden. Het panel stimuleert de instelling om samen met studenten en het werkveld de inhoudelijke profilering van de opleiding te versterken.

6.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren. (Met aanvullende aspecten voor instellingen zonder erkenning ITK)

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Het programma

Visie op onderwijs

In het informatiedossier beschrijft de instelling haar kernwaarden “ondernemend, betrokken, gedisciplineerd en representatief”. Het onderwijsconcept luidt “Born Global, Act Local”. Onder ‘Born Global’ verstaat de instelling ondernemingen die vanaf hun start opereren op internationale markten. ‘Act Local’ verwijst naar het vermogen om strategie, product en communicatie af te stemmen op lokale omstandigheden. Dit concept biedt de instelling naar eigen zeggen duidelijke aanknopingspunten voor de inrichting van het ondernemerschapsonderwijs. Vanuit de campus in Driebergen en het bestaande IVA-netwerk leren studenten ondernemerschap te verbinden met internationale ambitie en lokale relevantie. Het management licht toe dat ze studenten willen leren in te zien dat alles wat in de wereld gebeurt, impact heeft op de eigen onderneming. Dit komt onder meer tot uiting in challenges met internationale partners, waarbij de implementatie lokaal plaatsvindt. Daarnaast blijkt dat de onderwijsvisie gebaseerd is op de overtuiging dat leren een actief proces is. Studenten construeren en reconstrueren kennis en verbinden die aan nieuwe contexten en ervaringen. De voorbereiding op de beroepspraktijk vormt hierbij een belangrijk uitgangspunt. De nauwe samenwerking met het bedrijfsleven is een kernonderdeel van het curriculum. Studenten werken aan echte bedrijfsprojecten en leren door te doen.

Het programma

Volgens het informatiedossier volgt de opbouw van de opleiding de levenscyclus van een onderneming. Jaar 1 is gericht op oriëntatie, jaar 2 op het starten van een onderneming, jaar 3 op opschaling en jaar 4 op afstuderen. De vier studiejaar kennen een vergelijkbare structuur met vier perioden. In deze perioden is aandacht voor personal skills (zoals presentatietechnieken, bedrijfscommunicatie, Engels en persoonlijk leiderschap), generieke vakken (zoals bedrijfseconomie, bedrijfsmanagement, economie, marketing, international business en recht), stage en specialisaties in de vorm van OndernemersLAB's. In jaar 1, 2 en 3 lopen studenten stage voor 4 EC. In jaar 4 wijkt de opbouw af vanwege het afstuderen, dat een omvang heeft van 45 EC.

In jaar 1 besteden studenten in de eerste periode 11 EC aan personal skills, waaronder presentatietechnieken, bedrijfscommunicatie en Engels. In de tweede periode volgen ze generieke vakken ter omvang van 33 EC. De derde periode bestaat uit een stage van 4 EC, voor één dag per week. In de vierde periode volgen studenten vier OndernemersLAB's: Planet Challenge, Buddy voor een ondernemer, Sociaal ondernemerschap en Ondernemende mindset (12 EC). Het panel vindt het positief dat de instelling veel aandacht besteedt aan presenteren en communiceren.

Jaar 2 en 3 kennen een vergelijkbare opbouw en EC-verdeling, met een wisselende inhoud van de OndernemersLAB's. Aan het einde van jaar 2 beschikt de student over een ondernemersplan waarmee daadwerkelijk een onderneming gestart kan worden. Vervolgens kiest de student voor het vervolg van de opleiding als entrepreneur (de student start daadwerkelijk de eigen onderneming) of als intrepeneur (de student start de onderneming niet).

Het afstuderen is nu nog traditioneel ingericht en bestaat uit een plan van aanpak, een afstudeerscriptie en een verdediging. De instelling hanteert voor alle opleidingen dezelfde opzet voor het afstuderen. Het afstudeeronderzoek richt zich op een strategisch vraagstuk binnen een organisatie en draagt bij aan de besluitvorming van het bedrijf. De student toont aan het vraagstuk integraal te kunnen benaderen en komt tot een onderbouwd, toepasbaar en praktijkgericht advies. Uit de gesprekken blijkt dat de instelling het afstuderen anders wil vormgeven, door onder meer veranderingen aan te brengen in het standaard format voor de inhoud van de scriptie en door scriptie uit te breiden met de implementatie van het advies. Hiermee wil de instelling ook in het afstuderen de "doe-factor"; de praktijkgerichtheid vergroten. De instelling doet binnen de bestaande opleidingen ervaringen op met de doorontwikkelde variant van het afstuderen, die zij zal verwerken in het afstuderen van de opleiding Ondernemerschap. Het panel omarmt deze doorontwikkeling, zeker met het oog op de impact van AI op de toetsing.

Het programma is volgens het panel duidelijk op de praktijk gericht en aansluitend op de onderwijsvisie van de instelling. Op basis van de gesprekken met studenten en de rondleiding heeft het panel vastgesteld dat studenten al in het tweede jaar een eigen bedrijf kunnen starten en dat ze de hun ondernemingsplan en uitwerking kunnen gebruiken bij het afstuderen. De instelling faciliteert dit onder meer met zogeheten garageboxen; fysieke ruimtes waar studenten kunnen werken en overleggen. Het panel heeft deze ruimtes tijdens de rondleiding gezien. Het panel ziet tevens challenges zoals de Business Award, waarbij het beste ondernemersplan wordt bekroond. Ook ziet het panel het principe van leren door te doen in bijvoorbeeld de OndernemersLAB's.

Ten aanzien van het programma in jaar 1, 2 en 3 merkt het panel dat de opleiding voornamelijk bestaat uit vakken van 1, 2, 3 of 4 EC. Slechts een enkel vak omvat 5 EC. De instelling motiveert deze keuze vanuit haar kernwaarden van discipline en structuur, die beogen de studenten houvast te bieden. Docenten geven aan dat deze structuur de studenten helpt en hen juist de ruimte biedt om zich te ontplooien. De vrijheid, ruimte voor innovatie en creativiteit ligt volgens docenten, commissies en management in de uitvoering van de opdrachten, zoals de uitwerking van de eigen ondernemingsplannen. Het panel vroeg hoe de instelling vanuit een 'strak programma' uiting geeft aan de ondernemende mindset, de leeruitkomst die centraal staat in de opleiding. Het panel begrijpt uit de gesprekken dat de ondernemende mindset vooral tot uiting komt via: i) sturing op gedrag, inzet en optreden, volgens de IVA- kernwaarden (zie hieronder bij 'inzet en optreden') en ii) het 'doen'; de praktijkgerichtheid van de opleiding. Via praktijkgerichte opdrachten, zoals de ondernemersLAB's leren studenten in de praktijk, leren ze door te doen en te ervaren.

Het panel begrijpt deze praktische uitwerking van de leeruitkomst *Ondernemende mindset*. Tegelijkertijd meent het panel dat deze leeruitkomst – die het centrale uitgangspunt vormt van de opleiding – scherper en duidelijker verwoord en neergezet

zal moeten worden. Het panel mist een (didactische) visie op wat de ondernemende mindset inhoudt in relatie tot het geboden ondernemerschapsonderwijs en de ambitie van de instelling om studenten voor te bereiden als toekomstige ondernemers. Het panel doet de **aanbeveling (1)** aan de instelling om de didactische visie op ondernemerschapsonderwijs in relatie tot de leeruitkomst Ondernemende mindset te verwoorden. Maak duidelijk wat een ondernemende mindset inhoudt en wat de concrete eigen invulling hiervan is aansluitend op de visie van de instelling, hoe dit didactisch terugkomt in het ondernemerschapsonderwijs en hoe studenten per jaar werken aan deze leeruitkomst. Het panel doet hiertoe de suggestie om de leeruitkomst ondernemende mindset verder te concretiseren, in relatie tot de verscherpte inhoudelijke profilering van de opleiding.

In lijn met voorgaande is het voor het panel onvoldoende duidelijk geworden wat de leeruitkomst *Innoveren* volgens de instelling inhoudt en hoe deze leeruitkomst tot uiting komt in het onderwijs. Het panel ziet een degelijk maar weinig vernieuwend curriculum, waardoor er nog kansen liggen om innovatie meer invulling te geven, onder meer op creatief vermogen en toekomstgerichtheid. Het panel heeft op basis van de gesprekken de indruk dat de instelling bij de inrichting van de nieuwe opleiding sterk leunt op al bestaand onderwijs en de bestaande IVA-cultuur. Juist vanwege de sterke verbondenheid met de IVA-cultuur doet het panel de **aanbeveling (2)** aan de instelling om expliciet te maken wat zij onder innovatie verstaat en hoe dit in het onderwijs wordt vormgegeven. Dit kan de instelling in samenspraak met studenten en werkveld oppakken. Uit de gesprekken met studenten en werkveld haalt het panel op dat zij ideeën hebben hoe de opleiding qua inhoud wat vooruitstrevender kan zijn, met bijvoorbeeld meer aandacht voor techniek en de invloed van social media.

Hierop voortbordurend heeft het panel bekeken hoe de beoogde leerresultaten (leeruitkomsten) zijn vertaald naar leerdoelen in het programma. De instelling geeft in de documentatie per vak de leerdoelen weer en aan welke leeruitkomst dit vak bijdraagt. De dekkingsmatrix geeft het totaalbeeld van waar de leeruitkomsten in de vakken behandeld worden. Doordat de leerdoelen alleen op vakniveau zijn beschreven, overziet het panel onvoldoende de samenhang en integratie van de verschillende vakken. Het panel doet de **aanbeveling (3)** om de samenhang en integratie van de vakken in relatie tot de leeruitkomsten te versterken. Door duidelijker de samenhang tussen de verschillende vakken en leeruitkomsten aan te geven, kan de instelling tot een scherper beeld komen van wat de leeruitkomst behelst en hoe studenten daar per jaar naar toe werken, wat de verschillende leerlijnen zijn en hoe die leerlijnen samenkomen. Het panel is ervanuit overtuigd dat de instelling het belang van dit verbeterpunt inziet en ook oppakt, doordat de commissies in de gesprekken al bevestigden dat het verduidelijken van het alignment een groot aandachtspunt is.

AI

In het gesprek met docenten en management ging het ook over de manier waarop de instelling in het onderwijs omgaat met AI. Het management gaf aan dat de formatieve momenten bewuster ingezet worden. De docenten vertellen dat ze toetsvormen aanpassen en bijvoorbeeld meer inzetten op mondelinge presentaties. Het panel had nog niet de indruk dat management en docenten op dezelfde lijn zitten wat betreft de manier waarop het onderwijs aangepast is op de invloed van AI. Het panel begrijpt dat de instelling werkt aan AI-handleiding. Het panel moedigt de instelling aan dit beleid voortvarend op te stellen en te implementeren zodat de er een eenduidige werkwijze en aanpak komt voor het onderwijs.

Instroom en toelating

Het management geeft in het gesprek aan dat zij rekent op een instroom van twee klassen van ongeveer 25 studenten. De instelling hanteert de wettelijke instroomeisen waardoor studenten met een havo-, vwo- of mbo-diploma niveau 4 kunnen starten aan deze opleiding.

De onderwijsleeromgeving

De fysieke leeromgeving en voorzieningen zijn volgens het panel voldoende (zie standaard 5). Studenten geven aan tevreden te zijn over de online leeromgeving en de informatievoorziening door de instelling en het lesmateriaal.

Inzet en optreden

In de onderwijs- en examenregeling staat dat de instelling groot belang hecht aan de businessmentaliteit van studenten. Naast vakinhoudelijke kennis beoordeelt de instelling studenten op studie-inzet, het naleven van de code of conduct, huisregels, dresscode en houding. Studenten worden beoordeeld op Inzet en Optreden.

Inzet betreft onder meer aanwezigheid, huiswerk en betrokkenheid in de les. Optreden gaat over gedrag, zoals beleefdheid, communicatie, behulpzaamheid en zorg voor de campus. In jaar 1 ontvangen studenten na periode 1 en 3 een rapport. In jaar 2 gebeurt dit na periode 2 en 4. De mentor geeft daarin een onderbouwd oordeel over Inzet en Optreden. Dit oordeel weegt mee in de beslissing of de student de studie mag voortzetten. Studenten die zich positief onderscheiden, kunnen voorrang krijgen bij extracurriculaire activiteiten. De onderwijs- en examenregeling bevat de rubrics die hierbij worden gehanteerd.

Aanwezigheid

De instelling hanteert een rooster waarin studenten vijf dagen per week op school verwacht worden. Ook dit baseert de instelling op haar kernwaarde van discipline en structuur. De onderwijs- en examenregeling vermeldt dat de instelling uitgaat van aanwezigheid, omdat dit bijdraagt aan studiesucces. De aanwezigheid wordt per les geregistreerd. Aanwezigheid betekent ook dat studenten voorbereid zijn en hun huiswerk hebben gedaan. Is dat niet het geval, dan kan de student uit de les worden verwijderd. Afwezigheid moet vóór 09.00 uur worden gemeld bij mentor en docent. Bij meer dan 20% afwezigheid wordt de student uitgesloten van het tentamen, met behoud van het recht op herkansing. Docenten bevestigen dat de vereiste aanwezigheid een positieve uitwerking heeft. Ze kennen alle studenten bij naam en ze zien dat het vormend voor de studenten is om op tijd te komen, voorbereid te zijn, aanwezig te zijn en netjes gekleed te zijn. Studenten geven aan het motiverend te vinden iedere dag naar school te moeten gaan. Studenten geven desgevraagd aan dat ze – ondanks een strak rooster – de ruimte hebben om bijvoorbeeld hun ondernemingsplan op een beurs te presenteren. In onderlinge afstemming met docenten is er veel mogelijk. Het panel ziet hierin duidelijk een voordeel van een kleinschalige instelling.

Begeleiding

Volgens het informatiedossier en de onderwijs- en examenregeling staat de instelling voor kleinschalig onderwijs met veel aandacht voor begeleiding. Deze begeleiding wordt geboden door de mentoren in jaar één en twee, de coaches in jaar drie en de stagecoördinator en de afstudeerbegeleider in jaar vier. Ook de adjunct-directeur en vertrouwenspersoon spelen hierin een rol. In jaar 1 en 2 zijn standaard twee mentoruren opgenomen in het rooster. De mentor gebruikt deze uren zowel voor klassikale als individuele begeleiding. In het derde studiejaar wordt het vaste klassenverband verbroken. De traditionele klassenmentor maakt plaats voor een jaarlaagmentor en een coach. De instelling verwacht dat de student vanaf het derde studiejaar "leidend" is en zelf verantwoordelijk is voor het vragen om hulp. Als de student behoefte heeft aan persoonlijke begeleiding, is de jaarlaagmentor daarvoor beschikbaar. De adjunct-directeur kan daarin eventueel ook een rol spelen voor de student. In jaar vier nemen de adjunct-directeur (en stagecoördinator) en de afstudeerbegeleider de begeleiding over.

Studenten geven in het gesprek aan dat zij het fijn vinden dat de structuur vanuit de middelbare school, doorloopt in de hbo-opleiding met de vaste mentoruren. Studenten vertellen dat zij tevreden zijn over de begeleiding. De instelling heeft daarnaast

aandacht voor de toegankelijkheid en studeerbaarheid van het onderwijs voor studenten met een functiebeperking.

Het panel is positief over de leeromgeving. Het panel ziet een duidelijk levende cultuur en structuur die aan studenten wordt geboden. Discipline is de norm en ondanks de strakke structuur is er veel mogelijk voor studenten. De instelling geeft op adequate wijze de begeleiding van studenten vorm. Het panel vindt het hierin goed dat er veel contact-momenten zijn met studenten.

De docenten

Het panel ervaart een betrokken en enthousiast docententeam. Het docententeam toont zich trots op de instelling en haar traditie en cultuur, en op de studenten. Uit het informatiedossier maakt het panel op dat er ongeveer 45 docenten zijn, waarvan de meest fulltime werken en andere variërend van 0,4 tot 0,8 fte of als ZZP'er. Het panel stelt daarmee vast dat de omvang van het personeelsbestand toereikend is. De docenten zijn inhoudelijk en didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en te begeleiden, gezien de kwalificaties van docenten die het panel heeft ingezien. Uit de gesprekken blijkt dat de instelling voldoende mogelijkheden voor professionalisering en vakinhoudelijke begeleiding biedt.

Afrondend komt het panel tot een oordeel 'voldoet' op standaard 2. Het panel is positief over de opzet van het curriculum en de praktijkgerichtheid van de opleiding. Het netwerk waar de instelling een beroep op kan doen is sterk. Het curriculum is strak opgebouwd volgens de IVA-kernwaarden en steunt zichtbaar op de onderwijsvisie van de instelling. Ook in de onderwijsleeromgeving, zoals de roosters, verplichte aanwezigheid, sturing op houding en gedrag, komen de instellingskernwaarden duidelijk terug. Studenten ontvangen een passende begeleiding en de informatievoorziening is adequaat. De docenten zijn enthousiast, kundig en in staat de opleiding te verzorgen. Het panel ziet een breed personeelsbestand met veel deskundigheden en docenten zijn deels ook nog in de praktijk werkzaam. Het panel stelt vast dat het programma en de onderwijsleeromgeving de aankomende studenten in staat stellen om de beoogde leerresultaten, de zes leeruitkomsten te realiseren. Wel doet het panel de instelling een drietal aanbevelingen die gericht zijn op het verder concretiseren van de leeruitkomsten *Innoveren* en *Ondernemende mindset* en op het versterken van de samenhang en integratie van de vakken in relatie tot de leeruitkomsten.

6.3 Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Toetsing

Het panel heeft in het informatiedossier kennisgenomen van de opbouw van de toetsing door de studie jaren heen. Het panel constateert dat in jaar 1, 2 en 3 veel toetsen een omvang hebben van 1, 2, 3 of 4 EC. Slechts incidenteel omvat een toets 5 EC. In jaar 4 bestaat het afstuderen uit 45 EC. Uit het informatiedossier en de gesprekken met het management en docenten blijkt dat de instelling verschillende toetsvormen hanteert, zoals kennistoetsen, verslagen, assessments, beroepsproducten, portfolio's, mondelinge examens en presentaties. De OndernemersLAB's in jaar 1 worden getoetst met onder meer een posterpresentatie met pitch (in het Engels en Nederlands), een visieverslag, presentaties op basis van een 'digistory', een portfolio en een assessment.

De meeste vakken kennen een individuele toetsing, bij een beperkt aantal vakken vindt groepsbeoordeling plaats. Studenten ontvangen tussentijds feedback op hun werk. De instelling geeft zelf aan dat het verbeteren van de feedbackcyclus bij theorietoetsen een ontwikkelpunt is voor de komende studiejaar. Het panel heeft voorbeelden van toetsen en beoordelingsformulieren ingezien. Op basis hiervan stelt het panel vast dat de beoordelingscriteria transparant zijn en duidelijk worden gecommuniceerd naar studenten.

In het toetsbeleid beschrijft de instelling haar visie op toetsing. De instelling beschouwt toetsing als een integraal onderdeel van het leerproces van de student. Zij hanteert daarbij meerdere uitgangspunten: variatie in toetsvormen, toetsvormen die het leren en de reflectie op de ontwikkeling van studenten stimuleren, en toetsing en beoordeling die zijn gebaseerd op de eindkwalificaties en leerdoelen. Het geheel van toetsen vormt daarmee een afspiegeling van de competenties waarover studenten bij afronding van de opleiding moeten beschikken. Het toetsbeleid beschrijft verder de kwaliteitseisen die de instelling aan de toetsen stelt en het proces van de kwaliteitsborging, waarbij het vooral gaat om de rol van de examencommissie, de toepassing van het vier-ogen principe, de toetsconstructie en de evaluatie van de toetsing.

Het afstuderen kent een uniforme procedure binnen alle hbo-opleidingen van de instelling. Het afstudeerproces en de voorgenomen wijzigingen zijn beschreven bij standaard 2.

De opleiding heeft aandacht voor de rol van AI en de consequenties daarvan voor de toetsing. In het gesprek met docenten heeft het panel vernomen dat de instelling werkt aan een AI-beleid. Het panel raadt aan dit beleid voortvarend op te stellen en te implementeren, zodat de implicaties van AI aan de voorkant worden meegenomen bij het ontwikkelen van toetsen en onderwijs.

Het panel begrijpt uit het informatiedossier en de gesprekken dat bij de toetsing meerdere examinatoren betrokken zijn en dat toetsen periodiek worden geëvalueerd. Het panel ziet hierin kansen om het kalibreren verder te versterken. Het panel acht het van belang dat docenten gezamenlijk werken aan een eenduidige beoordelingslijn.

Het panel is positief over de opzet van de toetsing, de eisen die de instelling aan toetsing en de examinatoren stelt volgens het toetsbeleid en de variatie in toetsvormen. Tegelijkertijd ervaart het panel de overgang van toetsen met een beperkte omvang (maximaal 4 EC) naar een afstuderen van 45 EC als groot. Het panel raadt de opleiding aan om de opbouw in EC door de studiejaar heen meer geleidelijk te laten verlopen, met het oog op een betere voorbereiding op het afstuderen. In samenhang met de aanbeveling bij standaard 2, waarin het panel aandacht vraagt voor meer samenhang en integratie in relatie tot de leeruitkomsten, kan deze integratie ertoe leiden dat sommige vakken een grotere EC-omvang krijgen. De instelling kan hierbij de samenhang tussen leerdoelen, toetsinhoud en toetsvormen explicieter maken. Dit sluit aan bij het toetsbeleid waarin een uitgangspunt is dat de eindkwalificaties het uitgangspunt vormen voor toetsing. Het panel is van oordeel dat de instelling hier meer kan handelen volgens het eigen beleid.

Kwaliteitsborging

Sinds studiejaar 2024 – 2025 is binnen de instelling een curriculumcommissie actief. Deze commissie is verantwoordelijk voor het bewaken van de samenhang tussen onderwijsseenheden op het gebied van lesontwerp en toetsconstructie. De examencommissie borgt de kwaliteit van toetsing en het eindniveau. In het informatiedossier staat beschreven dat de examencommissie in het jaarplan vastlegt bij welke toetsen zij een steekproef uitvoert of aanwezig is bij de uitvoering. De bevindingen van deze steekproeven of waarnemingen bespreekt de examencommissie met de betreffende examinator. Uit het gesprek met de examencommissie begrijpt het panel echter dat de examencommissie het aangeleverde toetspakket beoordeelt en

bespreekt met de promotor, waarna de promotor de bevindingen van de examencommissie bespreekt met de examiner. De promotor is binnen de instelling de 'vakgroepvoorzitter' die eindverantwoordelijk is voor de toets. Het panel meent dat de bespreking van toetsing, in het kader van de kwaliteitsborging, door de examencommissie rechtstreeks met de betrokken examinatoren dient plaats te vinden.

De examencommissie bestaat uit vijf leden, waaronder een extern lid. Zij rapporteert via het jaarverslag en het jaarplan aan de directeur van de instelling. Na iedere toetsperiode vindt overleg plaats met de directeur over het proces en de uitvoering van de toetsing. Daarnaast voorziet de examencommissie de directeur gevraagd en ongevraagd van advies. De examencommissie benoemt de examinatoren. Alle docenten beschikken over een BKE.

Uit het gesprek met de examencommissie begrijpt het panel dat de commissie wekelijks overleg voert en maandelijks bijeenkomt in volledige samenstelling, inclusief het externe lid. De examencommissie opereert steeds pro-actiever en onderneemt meer activiteiten op het gebied van voorlichting aan studenten. Het panel heeft in het gesprek met de examencommissie vernomen op welke wijze zij betrokken is geweest bij de totstandkoming van de opleiding. De examencommissie en de curriculumcommissie hebben de opleiding geadviseerd om de toetsing door de studiejaar heen duidelijker te positioneren vanuit de eindkwalificaties (versterken alignment). Het panel onderschrijft dit advies, mede in het licht van de aanbeveling bij standaard 2.

Het panel komt op basis van bovenstaande bevindingen tot het oordeel 'voldoet' voor deze standaard. Het panel heeft vertrouwen in het functioneren van de examencommissie. Het panel constateert dat de examencommissie haar wettelijke taken uitvoert en dat de instelling beschikt over een adequaat systeem van toetsing. De toetsing is doordacht, kent voldoende variatie in toetsvormen en maakt gebruik van rubrics bij de beoordeling. De adviezen voor de instelling zijn om zorg te dragen voor een meer geleidelijke opbouw in EC door de jaren heen richting het afstuderen en de versterking van het alignment van de toetsing met de leeruitkomsten. Deze adviezen sluiten aan op de aanbevelingen die het panel bij standaard 2 formuleert.

6.4 Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Oordeel

Niet van toepassing.

6.5 Standaard 5: Voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

De campus van de instelling bestaat uit twee locaties, met meerdere gebouwen waarin de lessen verzorgd worden. Naast de reguliere lokalen zijn er verschillende vakspecifieke lokalen, zoals een presentatielokaal met podium en spiegel, verkoopstudio's, computerlokaal, technische praktijklokalen en een collegezaal. Ook beschikt de campus over diverse studeerplekken waar studenten alleen of in groepen kunnen werken. Het panel heeft tijdens de rondleiding de campus en de verschillende

lokalen gezien. De lokalen zijn ruim en modern ingericht en zijn ook geschikt voor studenten met een fysieke beperking. De inrichting is flexibel en kan worden aangepast aan het doel van de les. Het hoofdgebouw is een monumentaal pand met een karaktervolle uitstraling. Het panel vindt dat de campus en voorzieningen verzorgd en functioneel zijn en dat deze passend zijn voor de onderwijsdoeleinden.

Verder heeft het panel tijdens de rondleiding de zogenoemde 'garageboxen' gezien. Dit zijn compacte en goed afgewerkte ruimtes, vergelijkbaar met tiny houses, van waaruit studenten met een goedgekeurd ondernemingsplan hun eigen bedrijf kunnen runnen. Op dit moment staan er enkele garageboxen op het terrein. Het management heeft aangegeven dat er ruimte is voor het plaatsen van enkele extra garageboxen.

Uit gesprekken met studenten blijkt dat zij tevreden zijn over de online leeromgeving en de informatievoorziening, via onder meer Intranet en Magister.

Op basis van de rondleiding, de informatie in het informatiedossier en de gevoerde gesprekken is het panel positief over de campus en de voorzieningen en concludeert het panel dat de huisvesting en materiële voorzieningen toereikend zijn voor de realisatie van het programma. Ter overweging geeft het panel de opleiding mee of een andere, meer representatieve benaming voor de garageboxen mogelijk is, omdat de huidige naam geen recht doet aan de kwaliteit van de ruimtes en aan het belang ervan voor studenten bij het realiseren van hun onderneming.

6.6 Standaard 6: Kwaliteitszorg

De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Het panel leidt uit het informatiedossier en de gesprekken met het management, docenten, studenten en commissies af dat de instelling verschillende overlegvormen inzet voor de kwaliteitsborging. Zo zijn er directieoverleggen, coördinatorenoverleggen en vak- en onderwijsevaluaties. Ook neemt de instelling studenten en enquêtes af en vinden vakgroepoverleggen en overleggen tijdens studiedagen plaats. Daarnaast zijn er rapportvergaderingen waarin klassen en individuele studenten worden besproken. In de eerste twee studiejaar ontvangen studenten twee keer per jaar een rapport. Verder voert de instelling jaarlijks een medewerkerstevredenheidsonderzoek uit, waarvan de resultaten worden besproken in het managementoverleg. De curriculumcommissie heeft inzage in de resultaten van de evaluaties. De curriculumcommissie bespreekt de inhoud van de opleiding en opbouw naar het eindniveau. Het panel vindt het goed dat de instelling nu een curriculumcommissie heeft. De precieze werkwijze, taakomvatting en positionering moet nog concreter vorm krijgen, zo zijn in het toetsbeleid – waarin de kwaliteitsborging wordt beschreven – de rol, positie en werkwijze van de curriculumcommissie nog niet vermeld.

Docenten geven in de gesprekken aan dat zij gewend zijn om onderling af te stemmen. De lijnen zijn kort, zowel met collega's als met het management en de commissies. Ook informele momenten, zoals gezamenlijke pauzes, worden benut voor overleg. Docenten typeren de cultuur binnen de instelling als 'hands-on'. Uit het informatiedossier blijkt dat de instelling zich bewust is van de informele aard van de kwaliteitscyclus. Deze werkwijze functioneert goed door de kleinschaligheid van de instelling. Tegelijkertijd ziet de instelling het belang om de kwaliteitscyclus voor de lange termijn te versterken door resultaten en verbeteracties concreet vast te leggen en te volgen. De

examencommissie bevestigde dit in het gesprek. Het panel vindt dit een belangrijk aandachtspunt voor de instelling om aan te werken.

Uit de gesprekken met studenten blijkt dat zij zich gehoord voelen. Studenten geven aan dat er een leerlingenraad is waarin per leerjaar een klassenvertegenwoordiger deelneemt. Vier keer per jaar overlegt deze raad met de coördinatoren. Studenten ervaren dat zij vrij zijn om feedback te geven aan docenten, mits dit op een respectvolle manier gebeurt. Zij zien bovendien dat de instelling deze feedback daadwerkelijk oppakt en verbeteringen doorvoert. Daarnaast blijkt uit het informatiedossier dat studenten ook via het strategisch studentenoverleg betrokken zijn. In dit overleg spreken studenten vier keer per jaar met de directie en docenten. Studenten zijn tevreden over de mogelijkheden om feedback te geven. Het panel waardeert dat studenten zich betrokken en gehoord voelen en dat zij de opbrengsten van hun feedback terugzien. De commissies geven aanvullend aan dat het een aandachtspunt is om studenten structureel terugkoppeling te geven over de uitkomsten van studentenenquêtes en de (voor)genomen verbeteracties naar aanleiding van deze enquêtes.

Het panel constateert op basis van het informatiedossier dat het werkveld betrokken wordt bij de kwaliteitszorg via de nieuw op te richten beroepenveldcommissie voor de opleiding Ondernemerschap.

Het panel concludeert dat de instelling via de verschillende overlegvormen invulling geeft aan de kwaliteitsborging, waarbij alle gremia betrokken zijn. De kwaliteitszorg is gericht op ontwikkeling en verbetering van het onderwijs, maar de huidige werkwijze is grotendeels informeel en mondeling van aard en functioneert in de huidige kleinschalige context. Het panel doet de instelling de **aanbeveling (4)** om deze werkwijze verder te formaliseren. Het is hierbij van belang dat de instelling inzichtelijk maakt hoe de evaluaties plaatsvinden, vastlegt wat de uitkomsten zijn en hoe afstemming en terugkoppeling plaatsvinden. Ook dient de rol, taakopvatting en positionering van de curriculumcommissie in de verdere formalisering van de kwaliteitscyclus opgenomen te worden.

6.7 Graad

Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Bachelor of Science.

Afkortingen

hbo	hoger beroepsonderwijs
ITK	Instellingstoets kwaliteitszorg
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
TNO	toets nieuwe opleiding
wo	wetenschappelijk onderwijs

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de
NVAO met het oog op de toetsing van de nieuwe opleiding
Hbo-bachelor Ondernemerschap van de
IVA Driebergen

Aanvraagnummer: AV-3812

Colofon
Rapport Toets Nieuwe Opleiding
Samenstelling: NVAO NEDERLAND
Versie: 1.01.01 (1 september 2024)

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders

Parkstraat 83 • 2514 JG Den Haag
P.O. Box 85498 • 2508 CD The Hague
The Netherlands

T +31 (0)70 312 23 00
E info@nvao.net
www.nvao.net